

Intervenció del president de la Generalitat en el debat sobre la situació de l'educació i el sistema educatiu

Parlament de la Catalunya, 27 de juny de 2023

Comparec per donar inici a la intervenció del Govern en el debat sobre la situació de l'educació i el sistema educatiu a Catalunya; un debat que és necessari i pertinent. I ho és, perquè l'educació, doncs, ocupa un espai central a la nostra societat i en el progrés i benestar que volem per al conjunt de la ciutadania. L'educació és central, l'educació d'avui, per a les oportunitats de demà i al llarg de tota la vida dels nostres infants i joves; ho és també en la millora de l'entorn, i ho és també –hi té un paper central– en la cohesió dels pobles, dels barris i de les ciutats del nostre país. En definitiva, l'escola –i dic «escola» per dir el conjunt del sistema educatiu– té un paper central en la millora de la vida de la ciutadania i per avançar conjuntament com a societat.

I estic convençut que avui tots els que intervindrem en aquest debat, i també tots els que avui ens segueixen des de l'hemicicle i des de casa, compartim aquesta visió sobre el paper de l'educació a la nostra societat. Compartim que l'educació té una gran capacitat transformadora en positiu pel seu impacte en el conjunt de la societat i que veiem l'educació com un bé comú –de fet, com el servei públic més important de l'estat del benestar–, un bé col·lectiu capaç d'oferir un futur millor a cada alumne i, per tant, també en el seu entorn, en definitiva, al conjunt de la societat. I per això és bo parlar-ne, per això és bo que puguem, doncs, abordar aquest debat, que ho fem des del rigor, des de la responsabilitat, des de l'exigència, també, evidentment, i també des del reconeixement de les coses i els àmbits en què es pot millorar i els àmbits també on s'han fet progressos notables.

Per tant, posem en valor l'educació, reivindiquem l'educació, i avaluem on som per seguir millorant el sistema educatiu del nostre país, perquè segueixi jugant aquesta funció social absolutament insubstituïble. I per això vull agrair a tots els grups l'oportunitat de fer aquest debat, i al grup proponent, doncs, que s'avingués a poder traslladar-lo en el Ple d'avui, un cop, doncs, la nova consellera d'Educació ja ha pogut agafar el pols del detall de les polítiques públiques del departament en aquests primers quinze dies.

No em vull allargar. Abans de cedir la paraula a la consellera Anna Simó, m'agradaria fer, doncs, un parell de reflexions, amb l'ànim, sobretot, de contribuir a que aquest sigui un debat serè, positiu, constructiu, exigent i que ens permeti fer un salt endavant.

En primer lloc, és imprescindible enfortir la confiança en tota la comunitat educativa, en tota la feina que fan tots els seus membres, des dels professionals que hi estan vinculats fins a les famílies i, evidentment, els propis alumnes. I, en segon lloc, centrar-nos en els reptes que té el sistema educatiu. Probablement al llarg del debat sortiran també qüestions més col·laterals que responen a debats interessats, però tenim molts reptes en l'àmbit educatiu que crec que són àmpliament compartits.

Quan vaig presentar la remodelació del Consell Executiu, ara fa dues setmanes, en aquest Parlament, vaig traslladar el missatge que a la nova consellera d'Educació, la consellera Anna Simó, doncs, li correspon donar un nou impuls a les polítiques educatives en aquesta segona meitat de legislatura. I vaig fer servir l'expressió «cuidem el sistema educatiu». I crec que és precisament del que es tracta en bona part aquest debat: com cuidem la comunitat educativa, a tots els seus membres. I, per tant, cuidar

la comunitat educativa vol dir escoltar tothom, vol dir enfortir confiança, refer complicitats i reforçar el treball conjunt; és del tot imprescindible i és un pas indispensable per enfortir un sistema que és l'instrument fonamental de l'ascensor social i de la igualtat d'oportunitats al nostre país. En definitiva, enfortir el sistema per oferir una millor atenció educativa als alumnes.

Però crec que, més enllà del debat polític de les polítiques públiques, que l'hem d'abordar, evidentment, i sense rebaixar ni un gram d'exigència –el que ens correspon com a Govern; també, crec que des del punt de vista del conjunt de la societat–, convé també, doncs, compartir algunes reflexions.

Cada vegada li demanem més coses, li demanem a l'escola més coses; li demanem més, li demanem que respongui a més reptes, més enllà dels pedagògics. Reptes en l'àmbit de com revertim les desigualtats, com combatem, doncs, el que són pràctiques, actituds, comportaments socials, fruit en bona part d'un llegat heretat i que volem eradicar per construir una societat millor. Amb tants i tantíssims reptes de transformació i de canvi social, sempre –i ho hem sentit moltes vegades en aquest Parlament– se'ns trasllada –i oportunament, des del punt de vista de qui ho fa, no?– «és que a l'escola també s'hauria de tractar aquesta qüestió».

I si bé tot això és cert, és cert, alhora, que no podem fer descansar sobre l'escola i sobre els professionals que hi actuen, doncs, tots els reptes que tenim com a societat. Per tant, situar l'escola com l'origen o l'única solució a molts dels problemes que tenim com a societat probablement genera una pressió excessiva que ens distreu d'altres objectius que són importants.

En paral·lel, és imprescindible que hi hagi un major reconeixement social –i aquí el Govern hi pot contribuir i hi contribuïrem encara més– a la figura de les mestres i dels mestres, de les professores i professors. Aquest reconeixement social és imprescindible per recuperar aquesta autoestima, per enfortir el paper que tenen de referent en la vida dels nostres infants i joves.

I recordem, doncs, els mestres, les mestres, professores i professors que hem tingut els diputats i diputades al llarg de la nostra vida educativa i que en molts aspectes per nosaltres han estat un referent vital, un referent professional, un referent intel·lectual. Per tant, és imprescindible que el conjunt de la societat –i, evidentment, el Govern i les administracions hi tenim un paper important–, doncs, aprofundim el reconeixement social a la figura dels mestres.

Per tant, confiança en els docents i confiança en el conjunt del personal d'atenció educativa, que porten a terme una feina ingent, abnegada, d'enorme responsabilitat i d'inqüestionable professionalitat. Confiança, perquè són els que coneixen la realitat que hi ha dins de l'aula, els que millor coneixen com són els nostres infants i joves com a col·lectiu, i també són els que estan més ben preparats i preparades per donar resposta a les seves necessitats. Per tant, confiïm-hi i ajudem-los des de tots els àmbits, que puguin fer la seva tasca més fàcilment, i treballem conjuntament per construir les millors respostes educatives als reptes que té el sistema d'escola al nostre país.

I aquí situo, doncs, la segona reflexió que abans ja he posat sobre la taula. Moltes vegades l'escola és notícia per qüestions que van més enllà del propi sistema educatiu. I evidentment que els canvis que estem patint la nostra societat, que, de fet, està vivint el conjunt de la humanitat, tenen impacte en l'escola. Canvis des del punt de vista demogràfic, ens impacten, i tant. I l'escola moltes vegades hi ha de donar un repte immediat. Canvi tecnològic, que ha canviat la nostra manera de relacionar-nos amb el

nostre entorn, entre les persones i, per tant, també la manera com s'adquireixen, es memoritzen, no?, i s'integren els coneixements i les competències. I, evidentment, també un canvi climàtic que en molts altres aspectes també afecta la confortabilitat, afecta també, doncs, quina és la pràctica del dia a dia a les escoles del nostre país.

Però de la mateixa manera que hem de reconèixer que té impacte sobre l'escola i que l'escola hi pot donar una resposta, l'escola no és l'única responsable ni l'única solució a totes les dificultats i reptes que tenim com a societat, ni pot ser l'ase dels cops de tot allò que no funciona com ens agradaria. I el repte que tenim... I aquest debat ens hauria de permetre generar un consens que ens permeti tenir un full de ruta compartit i, per tant, previsibilitat, permeti planificació i permeti garantia de recursos per als propers anys.

El gran repte que tenim és com amb el sistema que hi ha al nostre país, com amb els recursos que tenim ara i els que han de venir, podem oferir uns millors resultats educatius. I quan dic «resultats educatius» no em refereixo a rànquings –ni una obsessió pels rànquings; que evidentment ens els hem de mirar perquè són indicadors–, sinó a, sobretot, resultats que podem palpar en la realitat de les nostres famílies i en la realitat dels nostres infants i joves. Millorar l'indicador d'un rànquing per si mateix, doncs, serveix de ben poc si no va acompanyat d'uns resultats educatius que afavoreixin més cohesió social, més prosperitat i més oportunitats per a la ciutadania.

I aquí és on hem de centrar els esforços. I situaré alguns aspectes on, evidentment, el Govern hi està treballant i hi treballarem encara, doncs, molt millor amb les conclusions d'aquest Ple monogràfic. Com reduïm de forma dràstica l'abandonament escolar prematur que existeix al nostre país i que condiciona l'itinerari vital de tants i tants joves. I, de fet, aquest abandonament escolar prematur l'arrossegaran tota la vida. Per tant, com fem front a aquesta situació.

En segon lloc, com seguim reduint la segregació escolar. Hem tingut un pacte contra la segregació escolar que s'ha posat en marxa. Evidentment, sempre hi ha marge de fer-ho encara millor i de fer-ne més i aprofundir-hi. Però aquest ha de ser un altre objectiu. Una escola segregada acabarà reproduint una societat amb segregació social per raó de classe, per raó de nivell socioeconòmic. I, per tant, l'escola és una eina més per lluitar contra aquestes desigualtats. Però es veuen desigualtats a l'escola i, per tant, com fem front a la segregació en l'àmbit escolar.

Com fem un salt endavant en l'escola inclusiva. Tenim un decret d'escola inclusiva que s'ha anat aplicant. S'hi han abocat recursos. Després hi farà referència, a alguns recursos complementaris que encara avui des del Govern hem aprovat de cara al proper curs. Però evidentment queda molt de camí per fer. I també hem de fer un aprenentatge d'aquests anys, com s'ha anat aplicant el decret d'escola inclusiva.

Com consolidem el canvi de paradigma en la formació professional. I això té molta relació amb l'abandonament prematur dels estudis que hem començat a portar a terme en aquesta legislatura; que ho hem fet de bracet dels agents socials, complint la llei de formació professional que vam aprovar en aquest Parlament ja fa uns quants anys i que ara s'està desplegant amb plenitud.

Com millorem el sistema, completant la gratuïtat del primer cicle de l'educació infantil, del zero-tres. Com ho fem i com ho podem fer bé.

I com seguim reduint ràtios davant d'una davallada demogràfica que suposa un repte, però també ens pot permetre gestionar els recursos que tenim disponibles i que podem tenir disponibles per als propers anys; també per a una millor atenció a l'alumne, com a mínim pel que fa referència al nombre d'alumnes per docent.

I com seguim vetllant per garantir el benestar dels alumnes, el benestar emocional. I com fem front a les problemàtiques de salut mental que travessen totes les generacions de la nostra societat, però que són evidents especialment en la generació més jove. I és on tenim l'oportunitat de treballar de forma primerenca per tal que aquests reptes en matèria de benestar emocional i de salut mental, doncs, es puguin encaminar, puguin tenir una atenció en els primers anys de vida i, per tant, puguem contribuir a garantir una vida plena en aquest sentit.

Per tant, centrem-nos en com reforcem el sistema educatiu, l'escola catalana, per millorar-ne els resultats. Avui el Govern hem fet un pas més. De fet, abans de l'inici de curs i amb una previsió de dos, tres mesos, és habitual que el Govern adequi el que és la plantilla pressupostària –és el nombre de llocs de treball en l'àmbit educatiu que tenim a nivell pressupostari per adaptar-lo a les necessitats del proper curs. I avui, doncs, hem aprovat la planificació de les necessitats de personal per al proper curs escolar, el 2023-2024, amb una ampliació en diferents àmbits.

En l'àmbit docent, 1.140 dotacions més, que aniran centrades 698 a l'impuls de la formació professional, 297 a l'educació inclusiva i 145 a atendre les necessitats d'escolarització dels estudis obligatoris. En paral·lel, 75 nous professionals d'administració i servei als centres educatius i també 211 professionals en l'àmbit de l'atenció educativa; la meitat centrats en necessitats d'escola inclusiva i la resta a grups d'itineraris formatius específics. I també la incorporació de professionals de perfil tècnic especialista d'educació infantil. I, finalment, cinquanta-dos dotacions noves per a personal d'administració i serveis, també per al desplegament dels serveis territorials al Penedès i a l'Alt Pirineu i Aran, i també, doncs, per al reforç de la inspecció.

Aquesta és una decisió, una decisió més de les que portem fent com a govern en aquest àmbit, i és una mostra, doncs, que no deixem mai de treballar per a la millora del sistema educatiu.

Serà inevitable, probablement, que en el debat d'aquests dies al Parlament de Catalunya surti també la situació de la llengua a l'escola; hi ha de sortir. I, probablement, hi haurà qui ho farà, doncs, centrant les seves obsessions en la llengua catalana per atacar el sistema educatiu del nostre país. L'escola catalana és el primer pilar de la cohesió social del nostre país i atacar-lo en l'àmbit de llengua especialment és una clara voluntat de debilitar-nos com a país.

Per tant, si volem que aquest debat sigui productiu, centrem-nos en aquelles qüestions de fons, en com evitem que els joves i adolescents deixin els estudis abans d'hora, com els oferim noves oportunitats, com assegurem que tothom gaudeixi de les mateixes oportunitats educatives per tal que el sistema educatiu reforci el seu paper aglutinador i aportï més equitat a la societat. Cal reforçar, doncs, l'escola catalana per fer front als grans reptes de fons que tenim per endavant i cal reforçar-la davant del rearmament d'aquells que porten en el seu programa imposar l'educació en castellà a Catalunya. Per això és important preservar el consens a l'entorn de l'escola en català que s'ha construït en aquest Parlament, que hem reforçat en aquesta legislatura. Només des de la força d'aquest ampli consens, des del treball i la mobilització conjunta, preservarem el nostre sistema educatiu, que, generació rere generació, ha assegurat el progrés i la cohesió de la societat catalana.

El Govern de Catalunya serem els primers de fer front a aquests atacs que veiem que ja s'anuncien al País Valencià i a les Illes. I ho volem fer a partir del consens polític i social ampli i possible que ja tenim avui. En definitiva, centrem-nos en com enfortim la complicitat amb la comunitat educativa, com afrontem els grans reptes que tenim per

endavant per millorar els resultats educatius. Si ens centrem en aquests aspectes, estic convençut que el debat d'aquests dies al Parlament serà molt positiu per a l'escola catalana, per a les oportunitats dels i les alumnes i per al progrés i la cohesió de Catalunya. L'escola, els alumnes i la comunitat educativa s'ho valen.